

ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΚΡΗΤΗΣ - (Υποχρεωτική Επιμόρφωση Διδακτικού Προσωπικού στην Παιδαγωγική και Διδακτική Μεθοδολογία)

Εισαγωγή

Η παρούσα εισήγηση κατατίθεται έπειτα από την ημερίδα για την ιατρική εκπαίδευση της Ιατρικής Σχολής και στοχεύει στην αναγνώριση και ενίσχυση της ανάγκης για συστηματική επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού σε σύγχρονες διδακτικές μεθόδους.

Η ακαδημαϊκή κοινότητα διεθνώς αναγνωρίζει ότι η ποιότητα της πανεπιστημιακής διδασκαλίας αποτελεί βασικό πυλώνα για την επιτυχία των φοιτητών και τη συνολική εκπαιδευτική εμπειρία. Σε αντίθεση με πανεπιστήμια του εξωτερικού, όπου τα διδακτικά προσόντα (teaching qualifications) αποτελούν προαπαιτούμενο για τη διδασκαλία, στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης η απόκτηση παιδαγωγικής κατάρτισης δεν αποτελεί τυπική προϋπόθεση για τους διδάσκοντες. Αν και δεν διαθέτουμε στατιστικά στοιχεία, εκτιμάται ότι η πλειονότητα των μελών ΔΕΠ δεν έχει λάβει επίσημη εκπαίδευση στη διδασκαλία ενηλίκων, γεγονός που επηρεάζει την ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Για την αντιμετώπιση αυτής της ανάγκης, προτείνεται η επιμόρφωση όλων των διδασκόντων της Ιατρικής Σχολής μέσω του ειδικά σχεδιασμένου σεμιναρίου του Κέντρου Διδασκαλίας και Μάθησης (ΚΕΔΙΜΑ) του Πανεπιστημίου Κρήτης, το οποίο διατίθεται στην πλατφόρμα [OpenCourses] (<https://opencourses.uoc.gr/courses/login/index.php>).

Σύγχρονες Μέθοδοι Διδασκαλίας και οι Εφαρμογές τους

Η διεθνής βιβλιογραφία και η εκπαιδευτική πρακτική υποστηρίζουν ότι η αποτελεσματική διδασκαλία ενηλίκων (adult learning) πρέπει να βασίζεται σε παιδαγωγικές αρχές που προάγουν τη μάθηση μέσα από ενεργή συμμετοχή και στοχευμένη καθοδήγηση. Σύμφωνα με τα επιστημονικά συγγράμματα και τις πρακτικές που προτείνει το ΚΕΔΙΜΑ ΠΚ, οι πλέον αποτελεσματικές μέθοδοι διδασκαλίας περιλαμβάνουν:

-Ενεργό μάθηση (Active Learning): Βασίζεται στη διαδραστική εμπλοκή των φοιτητών και στη διερευνητική προσέγγιση της γνώσης.

-Μάθηση βασιζόμενη στην επίλυση προβλημάτων (Problem-Based Learning - PBL): Εστιάζει στη μάθηση μέσω μελέτης πραγματικών σεναρίων και κλινικών περιστατικών.

-Φοιτητο-κεντρική διδασκαλία: Προσαρμόζει το περιεχόμενο στις ανάγκες των φοιτητών, ενισχύοντας την κατανόηση και την εφαρμογή της γνώσης.

-Διαμορφωτική αξιολόγηση (Formative Assessment): Παρέχει συνεχή ανατροφοδότηση στους φοιτητές, ενισχύοντας την αυτορρυθμιζόμενη μάθηση.

Επιπτώσεις στην Εκπαιδευτική Εμπειρία των Φοιτητών

Οι αξιολογήσεις των φοιτητών υπογραμμίζουν τα προβλήματα στην υπάρχουσα διδασκαλία, όπως η έλλειψη αλληλεπίδρασης, οι μονότονες διαλέξεις και η υπερβολική θεωρητική προσέγγιση. Συγκεκριμένα, οι φοιτητές αναφέρουν:

- Ανάγκη για πιο διαδραστική και πρακτικά προσανατολισμένη διδασκαλία.
- Δυσκολία στη σύνδεση θεωρίας και κλινικής πράξης.
- Υπερβολική έμφαση σε λεπτομέρειες αντί βασικών γνώσεων όπως εκλαμβάνεται από τους φοιτητές.

Η εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας μέσω της εκπαίδευσης των διδασκόντων θα βελτιώσει τη μαθησιακή εμπειρία και θα καταστήσει τη διδασκαλία πιο αποτελεσματική.

Προτεινόμενα Μέτρα

Όλα τα μέλη ΔΕΠ της Ιατρικής Σχολής θα πρέπει να ολοκληρώσουν υποχρεωτικά το σεμινάριο του ΚΕΔΙΜΑ ως βασική επιμόρφωση στη διδασκαλία ενηλίκων.

- Η υποχρεωτικότητα επιβάλλεται καθώς το θέμα της πανεπιστημιακής διδασκαλίας δεν φαίνεται να αποτελεί προτεραιότητα για τους διδάσκοντες λόγω αυξημένου φόρτου εργασίας (κλινικές υποχρεώσεις, ερευνητική δραστηριότητα).
- Η υποχρεωτική επιμόρφωση εξασφαλίζει ότι κάθε διδάσκων διαθέτει ένα ελάχιστο θεωρητικό επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων στη διδακτική μεθοδολογία.
- Εναλλακτικά τα μέλη ΔΕΠ μπορούν να ολοκληρώσουν μεταπτυχιακά προγράμματα ή σεμινάρια για την πανεπιστημιακή διδασκαλία αντί του ΚΕΔΙΜΑ. Τα σεμινάρια θα πρέπει να οδηγούν σε λήψη πιστοποιητικού παρακολούθησης μετά από αξιολόγηση.
- Η επιτυχής ολοκλήρωση του σεμιναρίου τελεί υπό ευθύνη των Τομέων και ελέγχεται κάθε χρόνο από τη ΓΣ της Σχολής. Οι τομείς αποστέλλουν κάθε χρόνο στη ΓΣ της Σχολής την ονομαστική κατάσταση των Μελών ΔΕΠ που δεν έχουν ολοκληρώσει το σεμινάριο.
- Νέα μέλη ΔΕΠ οφείλουν εντός ενός ακαδημαϊκού έτους να έχουν ολοκληρώσει το σεμινάριο.

Από την υποχρεωτική παρακολούθηση εξαιρούνται όσοι έχουν:

- Ολοκληρώσει αντίστοιχα προγράμματα επιμόρφωσης που οδηγούν σε λήψη πιστοποιητικών μετά από αξιολόγηση.
- Πιστοποιητικά ή τίτλους σπουδών σχετικούς με την πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

Αναμενόμενα οφέλη από την εφαρμογή των μέτρων

1. **Βελτίωση της Μαθησιακής Αποτελεσματικότητας:** Η πανεπιστημιακή διδασκαλία πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στις σύγχρονες αρχές της παιδαγωγικής και στις ανάγκες των φοιτητών της ιατρικής. Η επιμόρφωση των διδασκόντων σε τεχνικές ενεργούς μάθησης και κριτικής σκέψης συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση και αφομοίωση της γνώσης από τους φοιτητές. Μεθοδολογίες όπως η Μάθηση μέσω Επίλυσης Προβλημάτων (PBL) και η Συνεργατική Μάθηση ενισχύουν την αυτονομία των φοιτητών και την ικανότητά τους να διαχειρίζονται πολύπλοκα ιατρικά προβλήματα.
2. **Προσαρμογή στις Σύγχρονες Εκπαιδευτικές Απαιτήσεις:** Ο τομέας της ιατρικής εκπαίδευσης εξελίσσεται διαρκώς, με την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών και προσεγγίσεων, όπως η εκπαίδευση με χρήση προσομοιωτών και η τηλεεκπαίδευση. Οι σύγχρονες τάσεις απαιτούν εκπαιδευτές που γνωρίζουν και εφαρμόζουν τις νέες αυτές τεχνικές. Η συνεχιζόμενη επιμόρφωση των εκπαιδευτών διασφαλίζει ότι το διδακτικό προσωπικό είναι πάντα ενήμερο για τις βέλτιστες πρακτικές.
3. **Διασφάλιση Ισότιμης Εκπαιδευτικής Εμπειρίας:** Στα ελληνικά πανεπιστήμια παρατηρούνται σημαντικές διαφοροποιήσεις στο επίπεδο διδασκαλίας μεταξύ διαφορετικών διδασκόντων και γνωστικών αντικειμένων. Η υποχρεωτική επιμόρφωση διασφαλίζει μια ελάχιστη κοινή βάση διδακτικών δεξιοτήτων, εξασφαλίζοντας ότι όλοι οι φοιτητές λαμβάνουν υψηλής ποιότητας εκπαίδευση, ανεξαρτήτως του ποιος είναι ο διδάσκων.
4. **Βελτίωση της Διεθνούς Κατάταξης της Ιατρικής Σχολής:** Η διδασκαλία είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες αξιολόγησης των πανεπιστημίων σε διεθνείς κατατάξεις, όπως το QS World University Rankings και το Times Higher Education Rankings. Η συστηματική εκπαίδευση των διδασκόντων βελτιώνει τις αξιολογήσεις των φοιτητών και ενισχύει την ακαδημαϊκή φήμη της Ιατρικής Σχολής.
5. **Εναρμόνιση με Διεθνή Πρότυπα:** Πανεπιστήμια υψηλού επιπέδου, όπως τα πανεπιστήμια της Οξφόρδης, του Χάρβαρντ και του Καίμπριτζ, απαιτούν από τους καθηγητές τους να έχουν πιστοποιημένη κατάρτιση στη διδασκαλία. Η εφαρμογή παρόμοιων πρακτικών στην Ιατρική Σχολή Κρήτης θα την καταστήσει ανταγωνιστική σε διεθνές επίπεδο και θα ευθυγραμμίσει το εκπαιδευτικό της έργο με τα παγκόσμια πρότυπα.
6. **Ενίσχυση της Ερευνητικής και Διδακτικής Αποδοτικότητας:** Η εξοικείωση με σύγχρονες διδακτικές μεθόδους μπορεί να μειώσει τον χρόνο και την προσπάθεια που απαιτείται από τους διδάσκοντες για την προετοιμασία και παράδοση μαθημάτων. Μέσα από τη χρήση βέλτιστων πρακτικών και εργαλείων, οι διδάσκοντες μπορούν να διδάσκουν πιο αποδοτικά, επιτρέποντάς τους να αφιερώσουν περισσότερο χρόνο στην ερευνητική και κλινική τους δραστηριότητα.

7. Εναρμόνιση με τις Ανάγκες των Νέων Γενιών Φοιτητών: Οι νέες γενιές φοιτητών έχουν διαφορετικές προσδοκίες από την πανεπιστημιακή εκπαίδευση, με μεγαλύτερη εξοικείωση με την τεχνολογία και προτίμηση για πιο διαδραστικές και ευέλικτες μεθόδους μάθησης. Η επιμόρφωση των διδασκόντων θα τους επιτρέψει να προσαρμόσουν τη διδασκαλία τους στις ανάγκες των σύγχρονων φοιτητών, βελτιώνοντας την εκπαιδευτική εμπειρία.

8. Καλλιέργεια Ακαδημαϊκής Κουλτούρας Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης: Η θεσμοθέτηση υποχρεωτικής επιμόρφωσης στη διδασκαλία θα προάγει την έννοια της δια βίου μάθησης στο ακαδημαϊκό προσωπικό, ενισχύοντας τη συνεχή βελτίωση των εκπαιδευτικών πρακτικών και ενθαρρύνοντας τη διαρκή αναζήτηση γνώσης και δεξιοτήτων.

9. Εξασφάλιση Δικαιοσύνης και Διαφάνειας στη Διδασκαλία: Η καθιέρωση κοινών προτύπων διδασκαλίας συμβάλλει στην εξάλειψη ανισοτήτων μεταξύ των φοιτητών, εξασφαλίζοντας ότι όλοι οι φοιτητές διδάσκονται σύμφωνα με βέλτιστες πρακτικές και λαμβάνουν ίσες ευκαιρίες για μάθηση και ακαδημαϊκή επιτυχία.

Πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων

Η απόφαση της Συνέλευσης κοινοποιείται στους Τομείς και οι Διευθυντές των Τομέων αναλαμβάνουν την υποχρέωση της εφαρμογής της απόφασης.

Το προτεινόμενο χρονικό πλαίσιο για αυτήν τη δράση είναι:

1. Έγκριση από τη Συνέλευση μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2025.
2. Ετήσια παρακολούθηση της αναλογίας ΔΕΠ με πιστοποιημένη επιμόρφωση από τη γραμματεία της ιατρικής σχολής και την επιτροπή προπτυχιακών σπουδών με στόχο την επίτευξη του ελαχίστου ποσοστού 30% μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2027.
3. Παρακολούθηση της διάχυσης των αποτελεσματικών μεθόδων διδασκαλίας στο πρόγραμμα σπουδών.

Η βελτίωση της πανεπιστημιακής διδασκαλίας αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για την Ιατρική Σχολή. Η υποχρεωτική επιμόρφωση των διδασκόντων αποτελεί το πρώτο βήμα για την αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης. Η εφαρμογή του ανωτέρω πλαισίου θα διασφαλίσει ότι οι φοιτητές μας λαμβάνουν υψηλού επιπέδου εκπαίδευση, ενώ παράλληλα θα ενισχύσει τη διδακτική επάρκεια του ακαδημαϊκού προσωπικού.